

УДК 330.322:631.1

Судомир С.М.,
к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
ВП НУБіПУ «Бережанський агротехнічний інститут»

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. В статті розглядаються методологічні підходи до формування стратегій інвестиційного забезпечення розвитку соціально – економічних утворень.

Ключові слова: стратегія, підприємство, інвестиція, розвиток, інновація.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку соціально – економічних систем аграрного сектора економіки знаходиться під впливом процесів, які здійснюються в глобальному світовому просторі внаслідок: розвитку інтеграційних, комунікаційних зв'язків; посилення конкурентного тиску на господарюючі структури; зміни пріоритетів в стратегічному розвитку аграрного сектору економіки; зростання ролі інноваційного фактора в забезпеченні успіху в діяльності підприємств та ін.

Все це потребує нового методологічного підходу до формування стратегій та систем управління інвестиційно – інноваційним стратегічним розвитком підприємницьких структур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі формування стратегій інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств присвячені наукові праці багатьох вчених, а саме: Гудзинського О.Д. [1], Савчука В.К. [1], Гайдуцького А.П. [2], Гуткевич С.А. [3], Захарченко В.І. [4] та ін. Розкриті різні аспекти розв'язання названої проблеми, однак, в сучасних умовах розвитку ринкових відносин виникає об'єктивна необхідність нового підходу до формування механізмів інвестиційного забезпечення стратегічного розвитку аграрного сектору економіки та безпосередньо сільськогосподарських підприємств, як системної цілісності.

Формулювання цілей статті. Обґрунтувати методологічні підходи до формування стратегій інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах розвитку внутрішньо суспільних

та міждержавних інтеграційних процесів посилюється конкурентний тиск на підприємницькі структури аграрного сектора економіки. Конкурентоспроможність підприємств як соціально-економічних систем в таких умовах їх функціонування можливо забезпечити лише при певних обставинах, а саме:

- створенням передумов забезпечення стратегічного розвитку підприємницьких структур, адекватних їм стратегічним цілям, стадіям розвитку, типам поведінки та реакціям дій, стратегіям, пріоритетам та ін.;

- сформованим потенціалом соціально-економічних систем гармонійно спрямованого спрямування;

- сформованою системою інвестиційно-фінансового забезпечення цільової спрямованості реалізації програми стратегічного розвитку підприємницьких структур;

- сформованою про активною системою управління стратегічним розвитком підприємств та дієвою управлінською командою;

- пріоритетністю темпів проведення змін у функціонально забезпечуючих підсистем стратегічного розвитку підприємств над темпами реалізації етапних процесів такого розвитку та ін..

Це ключові позиції формування ефективної системи управління інвестиційним забезпеченням стратегічного розвитку підприємств. Вони є основою формування портфеля стратегій розвитку таких формувань та стратегій їх довгострокового інвестування.

Стратегії довгострокового інвестування розвитку підприємств не є статичними в часовому вимірі, а динамічно-розвиваючими і визначаються такими обставинами як:

часовим лагом стадій розвитку підприємств;

типом обраної загальної стратегії розвитку, а саме: збереження ринкової позиції в стратегічних зонах господарювання, розширення географічних сегментів ринку, завоювання лідерських позицій, інноваційного типу розвитку, експортної орієнтації та ін.;

рівнем економічного розвитку та фінансовим станом підприємств, який є неоднозначним. Неоднозначним є і стартовий потенціал підприємств;

рівнем розвитку та гармонійної збалансованості складових потенціалу соціально-економічних систем;

рівнем розвитку організаційного клімату соціально-економічних систем;

рівнем інвестиційної привабливості підприємств та стратегічних зон господарювання;

рівнем інноваційної сприйнятливості підприємницьких структур;

рівнем сформованості конкурентних переваг як системної цілісності та ін.

Важливою складовою методології формування стратегій інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств є методологічний підхід щодо визначення напрямів пріоритетного інвестування розвитку підприємницьких структур в регіонах, оскільки останні мають свою специфіку, свої особливості. Результати дослідження багатьох науковців і наші дослідження підтверджують такий висновок. Для одержання інформації щодо регіонального рівня інвестиційно-інноваційної привабливості використовуються різні методологічні підходи. Обґрунтованою, на наш погляд, є методологія Захарченка В.І., обґрунтована і система показників (індексів), а саме індекси:

ВРП на душу населення;

доходу на одного працюючого в регіоні;

обсягу ПП на одного працюючого;

обсягу залучених ПП за рік в млн. грн.;

частки інвестицій в основний капітал в ВРП;

інноваційно-активних підприємств у загальній кількості зареєстрованих в регіоні;

участі регіону у формуванні ВДВ;

ВДВ регіону;

експорту у ВРП;

обсягу ВРП у млн. грн.;

долі ІОК за рахунок іноземних інвесторів; виробничого потенціалу підприємств.

На основі проведених розрахунків виділені регіони за рівнем розвитку і спрямування: лідерського, наближених до лідерського, середнього, посереднього, нижче середнього, аутсайдерського розвиваючого та стагнаційного характеру.

В умовах посилення зовнішнього конкурентного середовища на підприємницькі структури кожний із названих регіонів, а відповідно і господарюючих суб'єктів діяльності, потребує обґрунтування як напрямів, так і портфеля стратегій забезпечення їх динамічного розвитку. При цьому ми робимо акцент на системну організаційну взаємодію комплексних регіональних дій регіонів як суб'єктів територіального управління та безпосередніх підприємницьких структур з розширеною системою векторного напрямку цільової орієнтації. В цих умовах однією із важливих проблем є забезпечення єдності інтересів підприємницьких суб'єктів діяльності та суб'єктів регіонального інтересу в системі забезпечення сталого розвитку регіону як гармонійно-збалансованої органічної цілісності.

В умовах централізації влади та передачі повноважень в регіони проблема забезпечення регіонального інтересу та інтересу підприємницьких структур набудатиме більшої актуальності. Вибір портфеля стратегій динамічного сталого розвитку регіону як цілісності та стратегій його інвестиційного забезпечення стане найбільш актуальною. Актуальним є проблема забезпечення балансу інтересів, пріоритет інтересів в системній їх ієрархії. Це охоплює розв'язання проблем загальносистемного регіонального та суб'єктно-бізнесового внутрішньорегіонального характеру – екологічного, соціального, економічного. Стратегії інвестиційної діяльності, на нашу думку, повинні враховувати такі особливості при визначенні пріоритетів динамічного сталого розвитку регіону як системної цілісності, так і безпосередньо підприємницьких господарюючих структур. При цьому слід враховувати і проблемні питання, які інколи носять суперечливий характер. В сучасних умовах розвитку ринкових відносин в процесі бізнесо-

вої діяльності виникають проблеми розв'язання протиріч між цілями з орієнтацією на прибуток та збереженням робочих місць. Особливо це стосується бізнесових структур, які спрямовують свою діяльність на одержання прибутку не за рахунок обороту капіталу, а за рахунок маржі. Такі проблеми виникають із зміною органічної будови капіталу в бік підвищення його коефіцієнта, тобто при зміні співвідношення між зреченою та живою працею. Розв'язанню таких протиріч повинна сприяти система регіонального управління інноваційним роз-

витком територіального виробничо-обслуговуючого комплексу та його інвестиційним забезпеченням з використанням можливих джерел фінансування.

Висновок. Із вище сказаного, слід зазначити, що формування стратегій інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств повинна здійснюватись на вимогах таких принципів, як: упереджувальної адаптивності до змін у зовнішньому середовищі; синергетичності; системності та комплексності.

Список літератури.

1. Гудзинський О.Д. Рекомендації по формуванню системи управління районним агропромисловим комплексом / О.Д. Гудзинський, Й.С. Завадський, В.К. Савчук. – К.: Редакційно – видавничий відділ УДАУ, 1994. – 20 с.
2. Гайдуцький А.П. Оцінка інвестиційної привабливості аграрного сектора країн Центральної і Східної Європи / А.П. Гайдуцький // Економіка і прогнозування. - 2007.-№3.-С.131-138
3. Гуткевич С.А. Инвестиционная привлекательность аграрного сектора экономики: Монография / С.А.Гуткевич – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2003. – 251с.
4. Захарченко В.И. Кластерная форма территориально-производственной организации /В.И. Захарченко, В.Н. Осипов. – Ч. 1. [Экономические кластеры как новая форма организации производства в регионе]. – Одесса: «Фаворит», 2010. – 122 с.

Summary.

The competitiveness of enterprises as a socio-economic systems in the development of internal public and international integration processes can be provided only under such circumstances as:

- *to create the prerequisites for the strategic development of business structures, the appropriate strategic objectives, the stages of development, the behaviours and reactions of action, the strategies, the priorities and etc.;*
- *the formed potential of the socio-economic systems which is harmoniously directed and vectored;*
- *the developed system of investment and financial support of the target implementation of the program of the business structures' strategic development;*
- *the generated proactive management system of the enterprise's strategic development and effective managerial team;*
- *the priority of the pace of changes in the functional subsystems of the enterprises' strategic development over the pace of the implementation process phases of such development and etc*

It is the key positions in the formation of effective managerial system of the investment support for the enterprises' strategic development. They are the basis for the portfolio formation of the development strategies of such formations and strategies for their long-term investment.

The important component of the methodology of the strategy formation of the agricultural enterprises' investment development is the methodological approach to the definition of priority directions of investment development of business structures in the regions, since the latter have their own specifics and peculiarities.

Key words: *strategy, enterprise, investment, development, innovation.*